„bekken van Munster" ontspringen, hebben enige planten uit dit gebied hun weg naar Twente gevonden. In de eerste plaats willen we noemen het aardige Steenanjertje (*Dianthus deltoides*) dat op vele plaatsen langs de Dinkel voorkomt en zich ook vandaar wel uitbreidt langs het kanaal Almelo-Nordhorn waar de kanaaldijk in Juli het prachtigste purper vertoont van de duizenden Steenanjers. Dit plantje begeleidt de Vecht tot bij Zwolle en komt zelfs tot in het IJsseldal ten Zuiden van Deventer voor.

Naast de Steenanjer komen langs de Dinkel en Vecht nog voor Langblad Ereprijs (*Veronica longifolia*), Kleine Pimpernel (*Sanguisorba minor*), Agrimonie (*Agrimonia Eupatoria*) en Tripmadam (*Sedum reflexum*).

Een eigenaardigheid is het voorkomen van Torenkruid, *Turritis glabra*) in de Lutte, hetwelk we tot het fluviatiel kunnen rekenen, maar dat hier waarschijnlijk adventief is.

Hengelo, Juni '46

G. M. ELFERINK,
G. H. J. BRILLEMAN.

Vogelleven in Twente.

Door het zeer afwisselende landschap in Twente, d.w.z. bossen met open essen, weiden met hakhoutwallen en heidevlakten afgewisseld door heide met vennen of vliegdennen, is ook het vogelleven zeer gevarieerd.

In de grote boscomplexen komen buiten de meest voorkomende soorten als : spechten, lijsters, fitis, tjiftjaf, wielewaal, boomklever, roodborst, mezen, enz. nog enkele voor Twente bijzondere soorten voor als : reigers, zwarte kraai, appelvink, goudvink, holenduif, uilen, buizerd, torenvalk, sperwer, en de laatste tijd in toenemend aantal de zwarte specht, die hier momenteel als algemene broedvogel kan worden beschouwd.

De Reigers komen in het Twickelerbos in een kolonie voor, die, hoewel deze het vorig jaar door oorlogshandelingen verdreven is, zich niet alleen weer volledig heeft hersteld, doch zelfs heeft uitgebreid.

Ook de zwarte kraai blijkt dit jaar meer voor te komen dan in andere jaren, of dit blijvend is, of alleen van tijdelijke aard zal moeten worden afgewacht.

De appelvink komt zowel 's zomers als 's winters hier voor en wij nemen aan dat deze hier als broedvogel voorkomt, hoewel het ons nog niet gelukt is een nest te vinden.

De goudvink hebben we hier regelmatig waargenomen en deze komt als broedvogel in Twente voor, evenals de holenduif die nestelt in oude spechtennesten en vermolmde bomen.

Van de uilen komen de volgende soorten regelmatig voor : ransuil, velduil, bosuil, en steenuil. Een van de bijzondere zangers die in Twente in groten getale voorkomt is de Nachtegaal. Wanneer men op een mooie voorjaarsavond een wandeling maakt, kan men deze horen, soms verschillende zingend op enkele meters van

elkaar. De torenvalk hebben we verscheidene malen broedend aangetroffen, dit voorjaar in gezelschap van een ekster, die zijn nest op enkele meters van de torenvalk gebouwd had, zodat wij zeer belangstellend zijn wie op dit broedterrein de sterkste zal blijken.

Buizerd en sperwer komen eveneens broedend voor, het is echter zeer te betreuren dat hiervan nog een groot aantal worden geschoten om als jachttrofee te dienen of omdat men meent, dat ze schadelijk zijn voor de wildstand.

Het is een verheugend verschijnsel dat de mooie zwarte specht zich hier blijkbaar goed thuis voelt en de bosbezitters niet te veel aanstoot nemen aan het hakken van de vrij grote nestholte in ogenschijnlijk nog gave beuken. Kenmerkend is dat de meeste nesten van zwarte spechten welke wij in Twente hebben gevonden, te vinden zijn in de beukenlanen langs de wegen of rijwielpaden. In het voorjaar is de grote hoeveelheid houtsplinters aan de voet van de boom een aanwijzing dat in deze boom een specht bezig is zich een nestholte te hakken.

Een van de nesten gelegen aan een prachtige weg langs één van de mooie beken, hebben wij gedurende drie jaar geregeld gecontroleerd. Dit nest was ongeveer 3 meter van de grond in de boom uitgehakt en zodoende goed te bereiken als we op elkaars schouders stonden. We hadden dus geen ladders, touwen e.d. nodig, daar dit een riskante onderneming is.

Het is helaas nog altijd noodzakelijk te zorgen dat men niet door wandelaars of fietsers wordt gezien, daar te veel belangstelling de vogels bijna altijd noodlottig is. Het is niet juist dat de zwarte specht elke keer dat hij broedt een nieuwe nestholte hakt.

In elk geval is dit door ons gecontroleerde nest twee jaren achtereen door een zwarte specht bewoond geweest en deze heeft hierin tweemaal zijn jongen grootgebracht. Bij een onderzoek naar de inhoud van het nest werd de boom eerst afgeklopt om de specht te verjagen, maar dit was niet altijd voldoende.

De vogel bleef eenvoudig rustig zitten en toen we in de mening dat er niets in het nest zou zitten, de hand in het nest staken, bleek de vogel nog op de jongen te zitten.

We hebben daarna wel in angst gezeten omdat we dachten het nest verstoord te hebben, doch na enige tijd kwamen we bij het nest terug en na korten tijd kwam een specht aanvliegen, zette zich onder het nest tegen de boom en stak zijn kop enige malen naar binnen.

Plotseling zagen we het mannetje uit het nest komen en het vrouwtje naar binnen gaan. Een prachtig gezicht en voor ons een grote opluchting ; nadien zijn wij nog voorzichtiger geworden. Dit jaar beleefden we bij ons spechtennest een andere verrassing.

Bij ons onderzoek vloog een koolmees uit het nestgat en groot was onze verbazing toen we in het nest vier mezeneieren aantroffen met twee eieren van een kauw. De kauw heeft waarschijnlijk het nest verlaten of is verongelukt en de mees, heeft zich niet

aan de aanwezige eieren gestoord en het nest in beslag genomen.

Het is begrijpelijk dat wij zeer benieuwd zijn wat hiermede straks gaat gebeuren en of de kauweneieren nog door de mees zullen worden uitgebroed. Dat men bij dagelijkse inspectie van oude nestholten nog wel eens meer voor verrassingen komt te staan blijkt uit een geval waarbij wij zeker meenden jonge vogels te zullen zien bij een zeer moeilijk te bereiken nestholte in een vermolmde beuk en waarbij de inhoud tenslotte bleek te bestaan uit twaalf vleermuizen, welke met veel gepiep één voor één naar buiten kwamen.

Op de heide met vliegdennen komen hier nog voor korhoenders, klauwieren, te weten de grauwe klauwier, roodkopklauwier, de klapekster en de nachtzwaluw en eens troffen we tussen de Juniperus een beflijster aan, waarschijnlijk doortrekkend.

De korhoenders die hier vroeger in groten getale voorkwamen, nemen voortdurend in aantal af, tengevolge van de steeds verder voortschrijdende ontginningen. Toch is het ieder voorjaar één van de mooie momenten wanneer men de korhoenders ziet en hoort baltsen.

De klapekster, hoewel vrij zeldzaam, komt hier vrij zeker nog als broedvogel voor. Wij waren zo gelukkig de broedperiode en het grootbrengen van de jongen van de nachtzwaluw van zeer nabij te kunnen volgen, waarbij wij steeds weer getroffen werden door de buitengewoon mooie camouflagekleuren van deze vogel, waarop deze ook geheel blijkt te vertrouwen, daar het ons mogelijk was in en uit een schuiltent te kruipen op ong. 1½ meter van het nest zonder dat de vogel hierop reageerde.

Fietsend over één van de mooie rijwielpaden door Twente ziet men dikwijls een tapuit voor zich uitvliegen, die dadelijk opvalt door zijn witte stuitveren.

In de lagere heidevelden waarin grienden en vennen voorkomen treffen wij kolonies kokmeeuwen, zwarte sterns, soms enkele visdiefjes daartussen, verder watersnippen die hun blatend geluid laten horen, sprinkhaanrietzangers die een geluid maken alsof er een wekkertje afloopt, snorren en karekieten met hun karakteristiek kara-kara-kiet-kiet.

In een griend waar wij regelmatig ieder voorjaar watersnippen vonden, ontbraken ze dit jaar, waarschijnlijk doordat wij hier een vos aantroffen die zonder ons op te merken ong. 50 meter voor ons de griend overstak.

Als weidevogels zien we hier de algemeen bekende kievit, grutto, wulp en soms een scholekser.

Het is duidelijk dat in dit korte bestek geen volledig beeld kan worden gegeven van wat Twente aan de vogelliefhebbers kan bieden, doch wij hopen dat we in dit overzicht een indruk hebben kunnen geven van het zeer gevariëerde vogelleven dat hier bestaat.

Hengelo A. SMIT.

R. TH. HUIZINGA.